

Kasvun ja oppimisen lautakunta 10.06.2026 § 137

§ 137

Lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa (palautettu 27.5.2026)

Valmistelijat / lisätiedot:
Helin Erkko
Lippo Asko
Reimars Mia
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Henna Kajavan sekä 17 muun valtuutetun 23.2.2026 jättämään valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa.

Käsittely

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Merja Narvo-Akkolan estyneenä ollessa asian esitteli perusopetuksen johtaja Juha Nurmi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Yhteenveto

Valtuutettu Henna Kajava sekä 17 muuta valtuutettua ovat jättäneet 23.2.2026 valtuustoaloitteen, jossa esitetään melun ja rauhattomuuden vähentämistä Espoon kouluissa sekä erillisen meluntorjuntaohjelman laatimista.

Aloitteessa korostetaan melun vaikutuksia oppilaiden hyvinvointiin, keskittymiseen ja oppimiseen. Aloite perustuu Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (THL) tutkimustietoon sekä Kuuloliiton asiantuntija-aineistoihin. Lisäksi nuorisovaltuusto on omassa aloitteessaan nostanut esiin tarpeen koulupäivän aikana käytettävissä oleville hiljaisille tiloille. Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen on luettavissa oheismateriaalina.

Espoon vammaisneuvosto kannattaa meluntorjuntaohjelman laadintaa Espoon kouluihin. Laaditun ohjelman toimenpiteiden toteutumista ja toimivuutta tulee seurata, ja tarvittaessa kehittää paremmin

toimiviksi. Vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteeseen on luettavissa oheismateriaalina.

Kasvun ja oppimisen toimialan näkemyksen mukaan aloitteessa esiin nostettu teema on tärkeä ja ajankohtainen. Melun ja aistikuormituksen hallintaa edistetään Espoossa jo nykyisin suunnitelmallisesti osana koulujen tilasuunnittelua, peruskorjauksia ja päivittäistä toimintaa. Toiminnallinen koulusuunnitteluohje ohjaa huomioimaan ääniympäristön laadun sekä mahdollisuuden rauhalliseen työskentelyyn.

Toimiala ei kuitenkaan pidä erillisen, koko kaupunkia koskevan meluntorjuntaohjelman laatimista tarkoituksenmukaisena, vaan katsoo, että vaikuttavimmat ratkaisut syntyvät koulukohtaisen harkinnan ja arjen toimintatapojen kehittämisen kautta.

Lausunnon valmistelu

Lausunto on valmisteltu kasvun ja oppimisen toimialalla suomenkielisen perusopetuksen ja ruotsinkielisten sivistyspalvelujen tulosityksiköiden sekä toimialan esikunnan yhteistyönä. Lausunto palautettiin valmisteluun kasvun ja oppimisen lautakunnassa 27.5.2026. Lausunto käsitellään kasvun ja oppimisen lautakunnassa 10.6.2026 sekä Svenska rum -lautakunnassa 11.6.2026.

Melun ja rauhattomuuden vaikutukset

Valtuustoaloitteessa kiinnitetään huomiota Espoon kouluissa koettuun meluun ja rauhattomuuteen sekä niiden vaikutuksiin oppilaiden hyvinvointiin ja oppimiseen. Aloitteessa esitetään, että Espoon kouluille laadittaisiin erillinen meluntorjuntaohjelma, jota toteutettaisiin monipuolisoin keinoin ja päivitetäisiin säännöllisesti. Aloite perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tutkimustietoon sekä Kuuloliiton laatimiin asiantuntija-aineistoihin.

Kasvun ja oppimisen toimiala pitää aloitteessa esiin nostettua teemaa tärkeänä ja perusteltuna. THL:n tutkimusten mukaan suuri osa peruskoulujen ja lukioiden oppilaista kokee melua ja rauhattomuutta koulupäivän aikana, ja näillä kokemuksilla on yhteys esimerkiksi väsymyksen, päänsäryn ja keskittymisvaikeuksien esiintymiseen. Myös koulun henkilöstö altistuu melulle, mikä voi vaikuttaa työhyvinvointiin ja äänen kuormittumiseen. Melun ja rauhattomuuden vähentäminen tukee siten sekä oppilaiden oppimisedellytyksiä että henkilöstön työssä jaksamista.

Melun hallinta osana tilasuunnittelua

Espoossa koulujen melun ja rauhattomuuden hallinta on jo nykyisin keskeinen osa koulurakennusten suunnittelua, rakentamista, peruskorjaamista ja tilojen käyttöä. Uusissa ja peruskorjattavissa kouluissa noudatetaan Espoon kaupungin toiminnallista koulusuunnitteluohjetta, jossa ääniympäristön laatu ja aistikuormituksen hallinta ovat olennainen osa hyvän ja inklusiivisen oppimisympäristön määrittelyä. Ohjeessa korostuvat muun muassa opetustilojen ja käytäväalueiden selkeä erottaminen, tilojen akustinen suunnittelu, riittävä äänieristys sekä jälkikäivun hallinta. Erityistä huomiota kiinnitetään suuriin ja melulle alttiisiin tiloihin, kuten ruokasaleihin, liikuntasaleihin ja koulun yhteisiin aula- ja liikennealueisiin.

Toiminnalliset ja pedagogiset ratkaisut

Rakenteellisen ja teknisen suunnittelun ohella Espoossa painotetaan melun hallinnassa toiminnallisia ja pedagogisia ratkaisuja. Tutkimustiedon mukaan melun ennaltaehkäisy ja arjen käytäntöihin liittyvät ratkaisut ovat usein vaikutuksiltaan merkittävimpiä ja samalla kustannustehokkaimpia keinoja.

Keinoihin kuuluvat esimerkiksi ryhmä- ja tilajärjestelyt, mahdollisuus pienryhmätyöskentelyyn, rauhallisten tilojen ja vetäytymistilojen tarjoaminen sekä koulukohtaiset toimintatavat, joilla tuetaan työrauhaa ja selkeitä siirtymätilanteita koulupäivän aikana. Keskeistä on myös se, että melun vaikutukset tehdään ymmärrettäviksi osaksi koulu yhteisön yhteistä toimintakulttuuria. Espoossa melun ja rauhattomuuden vähentämistä edistetään jo nykyisin kokonaisvaltaisesti osana koulujen suunnittelua, peruskorjauksia ja päivittäistä toimintaa.

Asiantuntijatieto melun vaikutuksista

THL:n ja Kuuloliiton asiantuntija-aineistoissa korostuu, että melua ei tule tarkastella ainoastaan desibelitasojen tai lakisääteisten raja-arvojen kautta. Koettu häiritsevyys, kuormittavuus ja melun vaikutus kognitiiviseen työskentelyyn ovat kouluympäristössä keskeisiä näkökulmia. Espoossa nämä lähtökohdat huomioidaan osana tilasuunnittelua, pedagogista suunnittelua ja koulujen arjen toimintamalleja.

Arvio erillisestä meluntorjuntaohjelmasta

Aloitteessa esitetyn erillisen, koko kaupunkia koskevan meluntorjuntaohjelman laatimista ei nykytilanteessa kuitenkaan pidetä tarkoituksenmukaisimpana keinona. Koulujen rakennuskanta, tilaratkaisut ja toimintaympäristöt vaihtelevat merkittävästi, ja toimivat ratkaisut edellyttävät koulukohtaista ja tilakohtaista tarkastelua. Lisäksi lakisääteinen meluntorjuntaohjelma edellyttää päivittäisten meluraja-arvojen ylittymistä, mitä kouluissa ei pääsääntöisesti esiinny. Yhtenäinen, yleisluonteinen ohjelma ei välttämättä kohdistuisi tehokkaasti niihin tilanteisiin, joissa melu ja rauhattomuus koetaan erityisen kuormittaviksi.

Hiljaiset tilat osana koulun arkea

Nuorten näkökulma melun ja rauhattomuuden vaikutuksista on tullut esiin myös nuorisovaltuuston esityksissä, joissa on korostettu tarvetta koulupäivän aikana käytettävissä oleville hiljaisille tai rauhoittumiseen soveltuville tiloille. Tämä näkemys on yhdenmukainen Espoon kaupungin toiminnallisen koulusuunnitteluohjeen linjausten kanssa, joissa korostetaan aistiystävällistä oppimisympäristöä sekä mahdollisuutta rauhoittumiseen, keskittyneeseen työskentelyyn ja aistisäätelyn tukemiseen. Uusissa ja peruskorjattavissa kouluissa vetäytymiseen ja rauhalliseen toimintaan soveltuvia tiloja tarkastellaan osana tilasuunnittelua ja kokonaisratkaisua koulukohtaisten tarpeiden ja tilallisten mahdollisuuksien mukaisesti. Päivittäisessä toiminnassa vastaavia tiloja ja tilaratkaisuja voidaan hyödyntää joustavasti osana koulun arkea ja oppilaiden hyvinvoinnin tukemista.

Johtopäätökset

Koulujen meluun ja rauhattomuuteen liittyviin haasteisiin vastataan jo nykyisin suunnitelmallisesti osana kaupungin koulujen

toimintaympäristöjen kehittämistä. Kehittämistyötä jatketaan osana normaalia toiminnan ja tilojen suunnittelua ilman erillisen meluntorjuntaohjelman laatimista.

Päätöshistoria

Kasvun ja oppimisen lautakunta 27.05.2026 § 122

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Kasvun ja oppimisen lautakunta antaa selostusosan mukaisen lausunnon valtuutettu Henna Kajavan sekä 17 muun valtuutetun 23.2.2026 jättämään valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa.

Käsittely

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Merja Narvo-Akkolan estyneenä ollessa asian esitteli perusopetuksen johtaja Juha Nurmi.

Walls teki Peltoniemen kannattamana seuraavan palautusehdotuksen:

”Lautakunta pyytää, että meluun ja rauhattomuuteen liittyvän valtuustoaloitteen osalta pyydetään lausuntoa myös Espoon vammaisneuvostolta, jonka järjestöedustuksessa on paljon lasten ja nuorten vaatimaan erityiseen tukeen liittyvää asiantuntemusta ja osaamista myös aistiesteettömyyden osalta.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Laiho tiedusteli, voidaanko Wallsin palautusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Päätöksi palauttaa asian uudelleen valmisteluun.

Liitteet

- 1 Espoon vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa
- Nuorisovaltuuston lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa
- Espoon vammaisneuvoston lausunto valtuustoaloitteeseen melun ja rauhattomuuden vähentämiseksi Espoon kouluissa

Tiedoksi